



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 81/2012-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. T. S., T., zastúpeného advokátom JUDr. O. P., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 19 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Trenčín č. k. 2 Pv 1028/11-9 z 13. decembra 2011 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť Mgr. T. S. o d m i e t a pre neprípustnosť.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2012 doručená sťažnosť Mgr. T. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 19 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresnej prokuratúry Trenčín (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 2 Pv 1028/11-9 z 13. decembra 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie prokuratúry“).

2. Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi bolo 22. novembra 2011 doručené uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v T., odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality ČVS: ORP-1136/OEK-TN-2011 zo 16. novembra 2011 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa“), ktorým bol v posudzovanej trestnej veci pribratý znalec z odboru psychológie, ktorý má odpovedať na položené otázky (týkajúce sa sťažovateľa) „*Aké sú charakterové rysy osobnosti Mgr. T. S..., či boli zistené patologické rysy osobnosti, ako sa prejavili v danom prípade... Aký je intelekt... T. S... so zameraním sa na jeho schopnosť vnímať, zapamätať si a následne reprodukovať udalosti, ktorých sa zúčastnil, priamo alebo nepriamo, posúdiť charakterové rysy osobnosti... Na základe vlastného pozorovania posúďte vierohodnosť osobnosti a výpoveď svedka Mgr. T. S...*“.

3. Proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa podal sťažovateľ sťažnosť. Napadnutým uznesením prokuratúry bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá, pretože prokurátor okresnej prokuratúry zistil, že nie je dôvodná.

4. Podľa názoru sťažovateľa obe uznesenia (bod 2 a 3) «*sú nezákonné a sú v rozpore s Ústavou... a Dohovorom... Postup polície a prokurátora... považujem za zjavne nezákonný, priamo za zvrátený, absurdný. Tento postup pripomína metódy vyšetrovania v totalitnom štáte, nerešpektuje základné zásady demokracie, zákonnosti, ochrany základných ľudských práv a slobôd. Obrazne povedané, mi postup orgánov činných v trestnom konaní pripadá ako snaha podrobiť ma akoby skúmaniu „na detektore lži“ ešte pred mojim výsluchom. Takýto postup považujem za neprípustný psychický nátlak vyvíjaný na moju osobu.*

*Považujem za celkom neprípustné, aby osoba, ktorá je podozrivá zo spáchania trestného činu bola v postavení svedka podrobená znaleckému dokazovaniu, aké bolo v danom prípade nariadené. Dokonca ide o očividné obchádzanie zákona, pretože... v skutočnosti sa jedná o vyšetrenie duševného stavu svedka, ktoré je upravené špeciálne v ustanovení § 150 Tr. poriadku, kedy je svedecká výpoveď obzvlášť dôležitá, o tejto svedeckej výpovedi sú závažné pochybnosti, vždy je potrebný príkaz súdu a znalecký posudok podávajú dvaja znalci.*

*Považujem za nebezpečný jav, aby vyšetrojúci policajti vopred bez toho, aby svedka čo len videl, poznal, alebo vypočul, ešte pred jeho výsluchom nariadil znalecké dokazovanie. Takýto prípad nepoznám, pretože je neprípustný a ide o unikát ...*

*Neviem si predstaviť, že by v hocijakej inej trestnej veci boli zisťované takéto údaje o bežných svedkoch, alebo podozrivých osobách bez toho, aby pre to boli dané zákonné dôvody v zmysle §150 Tr. poriadku a už vôbec nie pred ich výsluchom, resp. v situácii, keď výpoveď oprávnené odmietnu.».*

5. Sťažovateľ po odcitovaní v bode 1 označených práv, ktoré boli podľa neho porušené, navrhol, aby ústavný súd vyniesol takýto nález:

*„Prokurátor Okresnej prokuratúry... uznesením zo dňa 13. 12. 2011 č. k. 2 Pv 1028/11-9, ktorým zamietol sťažnosť Mgr. T. S. podanú proti uzneseniu vyšetrovateľa... ČVS ORP 1136/OEK-TN-2011 zo dňa 16. 11. 2011 porušil základné právo sťažovateľa podľa článku 19 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Ústavy..., podľa článku 8 Dohovoru...*

*Uznesenie prokurátora Okresnej prokuratúry... zo dňa 13. 12. 2011 č. k. 2 Pv 1028/11-9 sa zrušuje.*

*Ústavný súd... priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 1500 €, ktoré je povinná zaplatiť Okresná prokuratúra... sťažovateľovi do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.*

*Okresná prokuratúra... je povinná zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastupovania vo výške 269,58 € ... do 15 dní od doručenia nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“*

6. Prvý námestník generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na výzvu ústavného súdu listom z 8. februára 2012 č. k. IV Spr 41/12-2 inter alia oznámil, že navrhuje sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť z dôvodu nevyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy, pretože „generálny prokurátor... sám vo vlastnej kompetencii vyhodnotil predloženú sťažnosť Mgr. T. S. zo dňa 2. 1. 2012 ako podnet na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku a odstúpil ho organizačnému a kontrolnému odboru na ďalšie konanie. Tento postup korešponduje

*ustanoveniu § 364 odsek 3 Trestného poriadku, pretože zákonná lehota na prípadné zrušenie napadnutého uznesenia uplynie až dňa 13. marca 2012.“.*

## II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

9. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 19 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru došlo v dôsledku vydania napadnutého uznesenia prokuratúry (bod 1 a 5).

10. Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať vecným prieskumom nosných dôvodov podanej sťažnosti, je vždy povinný preskúmať procesnú stránku veci. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona

o ústavnom súde, sa ňou môže zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd, je zásada subsidiarity. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

11. Z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu (I. ÚS 78/99).

12. V okolnostiach predmetnej veci sťažovateľ v súvislosti s napadnutým uznesením prokuratúry podal sťažnosť na ústavnom súde a zároveň napadnuté uznesenie prokuratúry bude preskúmané postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (pozri bod 6). Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku je generálny prokurátor oprávnený zrušiť právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak „... takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon“. Podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku „generálny prokurátor môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia“.

13. Ak sa za tejto situácie sťažovateľ domáhal svojho práva na ústavnom súde a zároveň bude napadnuté uznesenie prokuratúry posudzovať aj generálny prokurátor v rámci konania o mimoriadnom opravnom prostriedku, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu k napadnutému uzneseniu prokuratúry rozhodovať generálny prokurátor.

14. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54). Ústavný súd k uvedenému už iba dodáva, že v súvislosti s už uvedeným nie je podstatné, či sťažovateľ podal tento mimoriadny prostriedok sám alebo generálny prokurátor o ňom rozhodol „*sám vo vlastnej kompetencii*“. Rozhodujúcou je skutočnosť, že napadnuté uznesenie prokuratúry bude preskúmané postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Uvedené konanie predchádza ústavnému prieskumu zo strany ústavného súdu.

15. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že napadnuté uznesenie prokurátora nemá povahu konečného rozhodnutia v posudzovanej trestnej veci, ktoré by s konečnou platnosťou zasahovalo do sťažovateľom označených práv. Otázka ne/ústavnosti položených otázok znalcovi je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti náleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho ukončení, s výnimkou mimoriadnych situácií, napríklad ak je súčasne dotknutá osobná sloboda jednotlivca, teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému poskytuje Trestný poriadok.

16. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2012